

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3858/2022
19.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Југ Вукићевић, адвокат из ..., против туженог Института за здравствену заштиту деце и омладине Војводине из Новог Сада, чији је пуномоћник Милан Козомора, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2802/22 од 27.06.2022. године, у седници одржаној 19.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2802/22 од 27.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2802/22 од 27.06.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2882/2021 од 04.05.2022. године у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и петом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.09.2018. године до 01.10.2021. године исплати износ од 122.675,00 динара са законском затезном каматом од доспелости до вештачења 25.02.2022. године у износу од 22.161,29 динара и камату на износ главнице почев од 26.02.2022. године, на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.09.2018. године до 01.10.2021. године исплати износ од 89.268,77 динара са обрачунатом законском затезном каматом од доспелости до вештачења 25.02.2022. године у износу од 15.187,56 динара и камату на износ главнице почев од 26.02.2022. године, да се обавезе тужени да на досуђене износе за тужилу уплати Фонду ПИО, Филијала Нови Сад, доприносе за пензијско и инвалидско осигурање по стопи која буде важила на дан уплате доприноса, као и захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 85.078,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 47.122,00 динара, у року од 8 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2882/2021 од 04.05.2022. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.09.2018. године до 01.10.2021. године исплати износ од 122.675,00 динара са законском затезном каматом од доспелости до вештачења 25.02.2022. године у износу од 22.161,29 динара и камату на износ главнице почев од 26.02.2022. године. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.09.2018. године до 01.10.2021. године исплати износ од 89.268,77 динара са обрачуном законском затезном каматом од доспелости до вештачења 25.02.2022. године у износу од 15.187,56 динара и камату на износ главнице почев од 26.02.2022. године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да на досуђене износе уплати Фонду ПИО, Филијала Нови Сад, доприносе за пензијско и инвалидско осигурање по стопи која буде важила на дан уплате доприноса. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 85.078,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом шестим изреке одбијен је део тужбеног захтева за исплату затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка од дана пресуђења до извршности пресуде. Ставом седмим изреке одбијен је захтев тужиље за ослобађање од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2802/22 од 27.06.2022. године, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу тужбеног захтева.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у здравственим установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у спорном периоду била запослена код туженог на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате 7,34. У спорном периоду тужени је тужиљи обрачунавао и исплаћивала зараду у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, тако што је коефицијент

радног места множила са прописаном основицом за дати месец. Тако обрачуната укупна зарада била је мања од минималне зараде, па је тужиљи у спорном периоду вршена корекција плате до износа минималне зараде и тужиљи је у спорном периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужиље као посебна ставка није исказивана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке утврђена је висина тражених накнада применом параметара из Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 5/08... 8/09) и према најповољнијим критеријумима за тужену у важећим посебним колективним уговорима у Републици Србији, између осталог и посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су делимично усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, применом правне аналогије и критеријумима у упоредним колективним уговорима у Републици Србији који се односе на предузећа која се финансирају из буџета. По становишту нижестепених судова, минимална зарада по дефиницији из члана 111. Закона о раду не може да садржи предметне накнаде па зато, независно од утврђења из Закона о платама у државним органима и јавним службама да коефицијент за обрачун плате запослених садржи додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, тужиља има право на исплату ових накнада јер јој је исплаћена минимална зарада.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Чланом 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 34/01...21/16 и др.), између осталог, прописано је да се овим законом уређује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама који се финансирају из буџета Републике, Аутономне покрајне и јединице локалне самоуправе, а чланом 4. став 2. наведеног закона, прописано је да коефицијент за обрачун плате садржи додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 75/14) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка

13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењују на запослене у здравственим установама.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

Тужилца је у спорном периоду била запослена у здравственој установи која се финансира из буџета, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. С обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у угушеном периоду тужилца исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, не припада јој право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из изложених разлога, применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у ревизијском поступку, па му применом члана 153. став 1. и 154. ЗПП припадају опредељени трошкови ревизијског поступка за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, за таксу на ревизију и таксу на ревизијску одлуку у износу од по 14.561,00 динара, укупно 47.122,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић